

ארצות הברית: תחושת כישלון

העלייה הגדולה בגרעון המיסחרי של ארצות הברית, שהגיע בסוף יולי ל-6.4 מיליארד דולר, הגבירה את הרגשת הדיכור והכישלון השוררת באחרונה בבית הלבן. עדיין לא ברור מי ישלם את המחיר, אבל משקיפים צופים שינויים מרחיקי לכת בהרכב האישי של ממשלת רונאלד רגן, עוד לפני תחילת מערכת הבחירות בשנה הבאה. בעיקר התערער באחרונה מעמדו של שר החוץ, ג'ורג' שולץ. הכישלון האמריקאי בפיתרון בעיית לבנון, הביצה במרכז אמריקה, היירדה בהשפעה האמריקאית באירופה — כל אלה גרמו ליירדת קרנו של שולץ, שנחשב גם בעיני יריביו כאחד האישים היותר ההגונים המקיפים את הנשיא.

הנוסח נשמע די מוכר. האם זה נאום של מנהיג ברית המועצות, יורי אנדרופוב, בוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית? הרצאת אורח של ח"כ מאיר וילנר? קטע מספר לימוד (ישן) באלבניה? טעות. את הדברים האלה אמר השבוע, במוסקוה, איש האגף

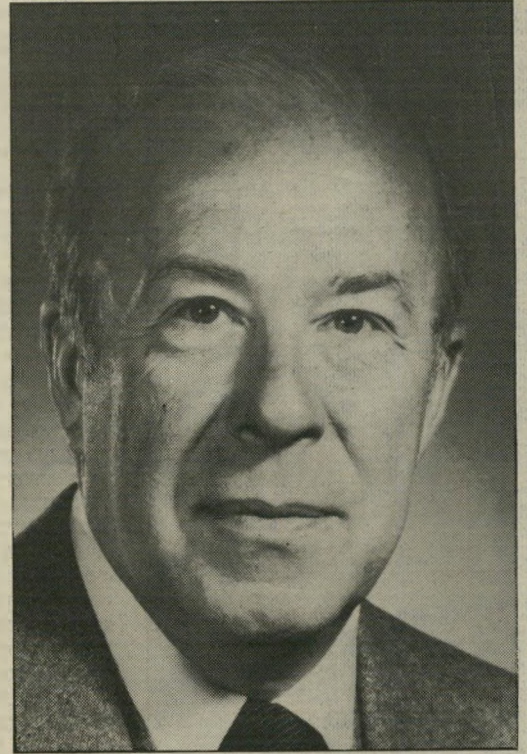
לתגובות זעם וגם לעשרות בדיחות אנגליות, נוטפות ארס. "המחומצנת" ונשיא ארצות הברית, רונאלד רגן חברו יחד לאיים על שלום העולם, והם גם אחראים להרפתקת הרמים באיי פוקלאנד-מאלווינס.

השמדה במקום תעסוקה. נושא הרצאתו של סקארגיל היה "ההיבטים הכלכליים-החברתיים של פירוק הנשק על תעשיות האנרגיה", ומנהיג הכורים אומנם הסביר לשומעיו, שאילו הקדישה תאגיד שלושה אחוז מתקציב החימוש שלה למיכרות הפחם, אפשר היה להציל תעשייה מסורתית זו, המעסיקה עשרות אלפי פועלים, בדרך-כלל באזורי מצוקה בצפון-אנגליה ובוויילס. רוב ההצהרות שנכללו בנאומו היו פוליטיות, וכולן עוררו ויכוח סוער בבריטניה:

● תאגיד משכללת אמצעי-השמדה המוניים, יותר ויותר מתוחכמים, כשמיספר המובטלים בבריטניה מגיע לחמישה מיליון בני-אדם, שהם כ-20 אחוז מכלל המפרסמים בארצנו (מיספר המובטלים האמיתי מתקרב "רק" לארבעה מיליון, עובדה שאינה

השמאלי של מפלגת-העבודה (לייבור) הבריטית, מנהיג הכורים הפופולארי, ארתור סקארגיל. מטבע הדברים, נאום כזה, מפיו של מנהיג כריטי בכיר, שאינו קומוניסט, עורר סערות-רוחות בבריטניה. סקארגיל — דמות ציבעונית ושרוייה במחלוקת, אבל גם מנהיג-פועלים מחונן שעשה רבות למען הכורים — עלה לכותרות לא רק בשל תוכן הכריו, אלא בעיקר בשל הסיגנון. בנאומו במוסקוה, במיסגרת ועידת-שלום של איגודים מיקצועיים שמאליים, הוקיע סקארגיל את מרגרט תאצ'ר, ראש ממשלת בריטניה, כמחרחרת מילחמה. הוא הגדיר אותה בתואר "הבלונדינית המחומצנת", שזכה כמובן, לציטוטים נרחבים.

שר החוץ ג'ורג' שולץ בדרך הביתה

ראש ממשלה תאצ'ר תקיפה באורח אישי

דת, כדורגל וקומדיה של טעויות

אמריקאי חובבי-כדורגל ביקר לראשונה בחייו בגלאזגו, עיר התעשייה הסקוטית. לפי עצת אחד מירידי החליט לבקר במיגרשה של קבוצת הכדורגל סלטיק, שהתמודדה בדרכי יוקרה עם יריבתה העירונית, ריינג'רס. האמריקאי התמים לא ידע כלל, שהירוקים של סלטיק מייצגים את מיליון וחצי הקאתולים של העיר, רובם ממוצא אירי, ואילו הכחולים של ריינג'רס, כולם פרוטסטנטים. הוא פשוט קנה כרטיס, התיישב לו ביצע, כשהוא אינו מודע כלל לשינאה האלימה והקשה הקיימת בין אוהדי שתי הקבוצות. סלטיק הבקיעה את השער הראשון. האמריקאי הריע כקול רם, נתח כפיים. שני סקוטים הגיחו יד בכדה על כתפיו, והוא כמעט נתח מארי האלכוהול שנרפו מהם: "אז מה, אתה אוהד של סלטיק?" שאלו במיבטאם הכבד הבלתי-מוכר. "לא", ענה האמריקאי קצרות, ושם לצפות במישחק. במחצית השנייה השושו הכחולים של ריינג'רס את התוצאה. האמריקאי שוב הריע ומחא כפיים. שוב הונחו ידיים כבוד על כתפיו: "ובכן, אתה כנראה אוהד של ריינג'רס?" שאלו שני הסקוטים. "לא", ענה האמריקאי, "אני פשוט אוהב כדורגל".

אחד הסקוטים נעץ בו עיניים שטופות רם, פנה ממנו בכחילה גלוויה ואמר לחברו: "עונב אותו, זה עוד אחד מהאתאיסטים הארוזים האלה". כדורגל של חירשים. האוהדים הקבועים של שתי הקבוצות קנאים עד הסוף, מלווים אותן בכל רחבי אירופה. המישטרות המקומיות גיוס כללי לקראת כל ביקור של קבוצה סקוטית. אוהדי ריינג'רס הרסו כמעט את מארזי, אוהדי סלטיק התפרעו בפאריס ובאמסטרדם. ממש אין גנוס מהמומה. גורס מפקד-מטרה גרמני. אם הם מנצחים, באה ההתפרעות מרוב וויסקי. במיקרה של הפסד הם משתוללים מרוב תיסכול". אבל השבוע נקלעו אוהדי סלטיק הקאתוליים למצב ממש מגוחך. הם נסעו באוטובוס מיוחד, למישחק קבוצתם במינכן, נדהמו לראות מיגרש ריק, והבינו כמאחר שסלטיק משחקת נגד בירן מינכן בשווייץ, ואילו הם נקלעו להתמודדות בין שתי קבוצות של חירשים-אילמים. הגהלת סלטיק גילתה הכנה לאכזבתם של האוהדים המסורים, והעניקה לכל אחד מהם כרטיס חינם למשחק של הקבוצה בגלאזגו.

משנה את המסר של סקארגיל, אך נוצלה היטב על-ידי עיתוני הימין, כדי לפגוע באמינותו. ● בריטניה וארצות-הברית מוכנות לעימות גרעיני, ובלבד שלא להסיק מסקנות אופראטיביות מפשיטת-הרגל של השיטה הרכושנית. ● בכל העולם הרכושני מתנהלת תעמולת וזועה נגד ברית-המועצות. מנהיגי המערב מתעלמים בודון מהצעות-השלום החיוביות של הנשיא יורי אנדרופוב, ומציגים את הסובייטים כתוקפנים. ● אינני מוכן לקחת חלק במסע ההשמצות נגד ברית-המועצות, ולהתעלם מהעובדה שהסובייטים בנו חברה סוציאליסטית, השוקדת על רווחתו של האדם. ● יש לגייס את האיגודים המיקצועיים בעולם כולו למאבק למען הכלכלה, ולהשתתפות פעילה יותר בתנועות נגד חימוש גרעיני בכל רחבי העולם. ● "עובר אנגליה". הופעתו של סקארגיל במוסקוה הביכה מאוד את אנשי האגף הימני בלייבור, שמיהרו להסתייג מדבריו. סקארגיל עצמו לא התרשם. הוא שתה וורקה בחברת העיתונאים הבריטיים, ו"רג" מהם מחמאות קל על נאומו, שהיה, לפי עניות דעתו, מרשים ביותר. העיתונאי הבריטי, נייג'ל וייד, שאל אותו מדוע חזר רווקא במוסקוה כוירה לתקוף בה את תאצ'ר באורח אישי, וכליכך בוטה. סקארגיל השיב שהוא מדבר בנוסח כזה נגד תאצ'ר גם באנגליה, והוא נחוש ברעתו לעשות זאת בכל מקום. הוא לא חושש להחשב כ"עובר אנגליה". "כידוע לך, ממשלת תאצ'ר הורסת את המירקם החברתי של בריטניה, לא אני. אז מדוע היא הפטריטית הגדולה, ואסור לי לתקוף אותה כחול? זה לא שייך לעולם המושגים שלי". לשערויית סקארגיל נוספה גם התבטאותו של ראש עיריית לונדון רבתי, קאן לווינגסטון, שהוקיע את הזוועות שביצעה בריטניה נגד העם האירי ב-2000 השנים האחרונות. האגף הימני, כראשות רוי האטרסלי ופיטר שור, תקף את השמאל, ולמשקיפים רבים ברור שצפויה מערכה קשה על נפשה של מפלגת-הלייבור. השמאל רורש להציב עמדות סוציאליסטיות כרוות בנושאי חוץ ופנים, והימין טרם למד את הלחץ מכישלונה של המפלגה הסוציאליד-מקראטית.

שולץ עצמו ממעט להתראיין, וכמה ממקורביו רמזו, שהוא שוקל התפטרות מתפקידו. במקביל חלה עלייה במעמדו של יועץ-הנשיא לביטחון לאומי, וויליאם קלארק, שהחליף את ריצ'ארד אלן. קלארק, איש ימין קיצוני, השתלט לחלוטין על ניהול העניינים במרכז-אמריקה, עמד מאחרי מינויו של הנרי קיסינג'ר כיועץ לענייני איזור זה, ומצליח לרחוף את נאמניו לתפקידי מפתח בממשל. גם השליח האמריקאי למיזרח-התיכון, רוברט מקפרליין, הוא איש של קלארק, שהוא ידיד אישי של הנשיא ובור מוחלט ביחסים בינלאומיים. לעומת זאת, הוא מקיים מערכת מתוחכמת של יחסי-כוח, מצליח לזקוף כל הצלחה לזכותו, וכל כישלון לחובתו של שולץ. כך הצליח קלארק למקד את כל הזעם על ההסתבכות האמריקאית בלבנון נגד שולץ, תוך כדי תיכנון מעורבות הרבה יותר מאסיבית ועקובה מרם במרכז-אמריקה. שולץ סופג את כל הביקורת הנובעת מנפילת הנחתים האמריקאיים בכירות, ואינו מקבל את הגיבו הדרוש מהנשיא רגן. במפלגה המוקראטית רואים בירידתו של שולץ את מעורר להתמוטטות אפשרית של כמה נדבכים חשובים במישטר רגן. העובדה שניתן לנצח בכחירות הקרובות לנשיאות מגבירה את היריבות על המועמדות לתפקיד הנשיא.

בריטניה: בלונדיית מחומצנת במוסקוה

"התאספנו כאן במוסקוה על רקע המיתון החמור ביותר שאירע בעולם הרכושני מאז שנות ה-30. הקפיטאליזם הופך רוטני ומסוכן, כשהוא ניצב בפני משבר כלכלי. הצעירים המילחמתיים של ארצות-הברית ושל חוגים אחרים בעולם הרכושני אינם מקריים. הם מאפיינים שיטה כושלת, המצוייה בהתרדרות ומוחקפת מכל צד. ארצות-הברית מגלה צביעות הראוייה לכל הוקעה, כשהיא קוראת לאי-התערבות באל-סאלבדור, ניקארגואה ובלוביה. לפני שהם מטיפים מוסר לכל העולם, עליהם להוציא את הנשק שלהם מבסיס גוואנטאמו בקובה, שכפו בכוח הנשק על מישטרו של פירל קאסטרו. ארצות-הברית הוכיחה שהיא איננה מעוניינת לשים קץ למירוץ החימוש. את המאבק הזה חייבים לנהל האנשים הפשוטים, העובדים, בכל העולם, הרוצים בכל ליבם בשלום."